Gymnázium a Střední odborná škola Moravské Budějovice

Maturitní témata – profilová část

Obor: 75-41-M/01 Sociální činnost

Předmět: Psychologie

Školní rok: 2026/2027
Forma: ústní zkouška před zkušební maturitní komisí

Seznam témat:

Psychologie jako věda.
Předmět psychologie. Původ slova. Předvědecké a vědecké období. Hlavní psychologické směry a předmět jejich zájmu. Základní, speciální a aplikované psychologické disciplíny. Práce psychologa a jeho uplatnění v konkrétních situacích. Význam psychologie v práci pomáhajících profesí.

Lidská psychika.
Pojem lidská psychika a její 4 složky. Biologická a sociální determinace. Reflexy, reflexní oblouk, funkce hemisfér, lateralita. Chování a jeho druhy. Vědomí a nevědomí. Spánek, fáze spánku, spánková hygiena, poruchy spánku.

Metody používané v psychologii a jejich význam v oblasti sociální péče.
Psychodiagnostika.
Anamnéza, pozorování, kazuistika, rozhovor, dotazník, testy, rozbor výsledků činnosti**,** experiment**.** Psycholog versus psychiatr. Uplatnění psychologa. Poradenství – cíle. Význam psychologie pro pracovníka v sociálních službách.

Poznávací procesy – čití, vnímání a představivost.
Čití – smyslové analyzátory, počitek, smyslová adaptace, zákon kontrastu. Vnímání – vjem, vlastnosti, zvláštnosti a poruchy vnímání. Smyslové klamy. Představy a fantazie. Druhy představ. Asociace představ. Asociační zákony – primární, sekundární. Typy představivosti.

Poznávací procesy – myšlení a řeč.
Pojem a podstata myšlení. Formy myšlení. Myšlenkové operace. Druhy myšlení.
Řešení problému. Inteligence a její měření. Gaussova křivka. Mensa ČR. Poruchy myšlení. Druhy řeči. Vývoj řeči. Poruchy řeči, narušená komunikační schopnost.

Procesy paměti a učení.
Podstata paměti. Fáze paměti. Zapomínání. Druhy a typy paměti. Poruchy paměti. Rozvíjení paměti. Proces učení. Typy a druhy učení. Obsahy učení. Činitelé ovlivňující učení.

Psychické procesy a stavy. Emoce. Pozornost. Vůle.
Pojem emoce. Projevy citů. Vlastnosti citů. Druhy citů. Individuální zvláštnosti citů. Citové poruchy (citová labilita, citová pomalost, citová ambivalence, apatie, tupost, patická nálada, manická, depresivní, melancholická, apatická, euforická, patický afekt, patická vášeň, averze, fobie, komplex). Frustrace, deprivace, stres, fobie, deprese. Stavy pozornosti. Druhy a vlastnosti pozornosti. Pojem vůle.

Průběh volního jednání. Poruchy vůle.

Psychologie osobnosti. Vrozené dispozice a vlastnosti. Temperament. Pudy. Vlohy.
Předmět psychologie osobnosti. Individuální a typologické rozdíly. Vnější a vnitřní faktory při utváření osobnosti. Struktura osobnosti. Rysy osobnosti. Temperament. Typologie osobnosti. Instinkt. Pud a jeho druhy. Pojem vloha.

Psychologie osobnosti. Získané dispozice a vlastnosti. Schopnosti. Inteligence. Vědomosti. Dovednosti. Návyky. Zvyky. Motivace. Charakter.
Pojem schopnosti. Stupně a druhy schopností. Pojem vědomosti a dovednosti, zvyky a návyky. Motivy vnitřní a vnější. Další motivační faktory: potřeby, cíle, zájmy, hodnoty, postoje. Charakter a charakterové vlastnosti.

Vývojová psychologie.
Předmět vývojové psychologie – ontogeneze, fylogeneze, antropogeneze, aktuální geneze. Vnitřní a vnější faktory ovlivňující vývoj člověka. Obecné zákonitosti vývoje. Jednotlivá vývojová období a jejich úkoly.

Prenatální, perinatální a novorozenecké období.
Otěhotnění. Popis období. Somatický, kognitivní a citový vývoj. Problematika těhotenství, porodu, šestinedělí. Komunikace mezi matkou a dítětem.

Kojenecké a batolecí období.
Popis období. Somatický vývoj (pohybový vývoj, vývoj uchopování, vývoj hrubé a jemné motoriky). Kognitivní vývoj. Kresba a její význam. Vývoj řeči a komunikace. Socializace. Separační úzkost. Hra.

Předškolní období.
Popis období. Somatický vývoj. Vývoj kresby. Ambidextrie. Kognitivní vývoj. Vývoj řeči. Citový vývoj. Socializace. Hra, sociální aktivizace. Školní zralost.

Mladší školní věk.
Popis období. Somatický vývoj. Kognitivní vývoj. Citový vývoj. Školní úspěšnost. Specifické poruchy učení a chování. Sociální aktivizace, hra.

Období dospívání. Pubescence a adolescence.
Popis období. Somatický vývoj. Motorika. Sexualita. Kognitivní vývoj. Citový vývoj. Sociální aktivizace. Problematika volby povolání. Problematika negativních sociálních jevů.

Maturitní témata – profilová část

Obor: 75-41-M/01 Sociální činnost

Předmět: Psychologie

Školní rok: 2026/2027
Forma: ústní zkouška před zkušební maturitní komisí

Dospělost.
Popis období. Časná, střední a pozdní dospělost. Somatický vývoj. Kognitivní vývoj. Citový vývoj a socializace. Rodina, rodičovství, rozvod. Vývojové krize, problematika pozdní dospělosti.

Stáří.
Popis období. Časové rozdělení období. Somatický, kognitivní a citový vývoj. Socializace a aktivizace. Umístění do sociálního zařízení. Umírání a smrt. Paliativní péče.

Komunikace a její význam.
Proces komunikace – jeho složky. Typy komunikace – verbální, Komunikační formy – podle postavení komunikanta a komunikátora, podle způsobu předávání informací. Zásady zdravé komunikace. Rétorika – řečnické dovednosti a zlozvyky. Asertivita – asertivní doporučení, základní asertivní dovednosti.

Verbální komunikace.
Pojem verbální komunikace. Paralingvistika, mluvená řeč, úspěšná verbální komunikace, rozhovor, druhy a fáze rozhovoru. Asertivita, devalvace, evalvace v komunikaci. Překážky v komunikaci.

Neverbální komunikace.
Pojem neverbální komunikace. Co sdělujeme neverbálně? Druhy neverbální komunikace – mimika – jednotlivé zóny a emoce, gestika, proxemika – komunikační zóny, posturologie, kinetika, haptika – podání ruky, úprava zevnějšku. Komunikace s klientem se sluchovým postižením.

Sociální psychologie.
Předmět a metody sociální psychologie. Socializace, řádně socializovaný jedinec. Sociální učení a jeho druhy. Sociální percepce, sociální chování a jeho druhy. Sociální interakce. Konformita – druhy konformity. Konflikt – druhy a způsoby jeho řešení.

Sociální skupiny.
Znaky sociální skupiny. Pozice členů ve skupině, jejich role. Rozdělení sociálních skupin. Sociální norma. Rodina. Náhradní rodinná péče.

Poruchy socializace.
Agrese, agresivita, hostilita, druhy a typy agrese, typy agresorů. **Diskriminace**, xenofobie. **Šikana** a její projevy, důsledky, stádia šikany, způsoby řešení ve školním prostředí, rozpoznání šikany rodičem, možnosti pomoci.

Maturitní témata – profilová část

Obor: 75-41-M/01 Sociální činnost

Předmět: Psychologie

Školní rok: 2026/2027
Forma: ústní zkouška před zkušební maturitní komisí

Psychopatologie.
Předmět psychopatologie. **Neurotické poruchy** – příznaky a jejich dělení – úzkostné (panická, fobie), kompulzivně-obsedantní, somatoformní poruchy**. Psychózy** – bipolárně afektivní porucha a popis jejich fází. Schizofrenie – druhy, příčiny, pozitivní a negativní příznaky, léčba.

Psychopatologie-poruchy osobnosti, poruchy příjmu potravy a pohlavní identity
Poruchy osobnosti – rozdělení do 4 skupin podle příčin, 10 specifických poruch osobnosti a jejich charakteristika, **Poruchy příjmu potravy** – mentální anorexie a bulimie, příčiny, prevence, léčba. **Poruchy pohlavní identity** – transvestitismus, transsexualita, porucha pohlavní identity u dětí.

Psychologie náročných životních situací.
Náročné životní situace. Copingové strategie. Obranné mechanismy. Stres – příčiny, stresory, následky, druhy stresu, reakce na stres – boj, útěk. Krize – druhy krizí, řešení. Frustrace. Deprivace.

Psychologie jednání s klienty se specifickými projevy chování a specifickými potřebami.
Klienti se specifickým prožíváním a chováním – úzkostný, depresivní, bezohledně-agresivní, pedantický, histrónský klient. Klienti s věkovými specifiky. Závislý klient. Klienti z jiného kulturního prostředí. Klient s demencí. Přístup ke klientům s handicapem.

Terapie, Psychoterapie. Relaxační techniky. Speciální terapie.
Vymezení pojmu terapie, léčebná terapie a psychoterapie, metody a formy psychoterapie. Psycholog versus psychiatr. Duševní zdraví. Canisterapie, hippoterapie, arteterapie, muzikoterapie, taneční terapie, dramaterapie.